

Preventivní zubní lékařství

Nekariogenní léze

1. Vývojové defekty tvrdých zubních tkání

- a) poruchy tvorby skloviny
- b) poruchy tvorby dentinu
- c) poruchy tvorby cementu

2. Získané defekty tvrdých zubních tkání

- a) Atrice
- b) Abraze
- c) Mutilace
- d) Eroze
- e) Abfrakce

■ Vývojové defekty tvrdých zubních tkání vznikají v průběhu mineralizace zubu, které negativně ovlivňují škodliviny nebo negativní faktory (dělíme na: defekty skloviny, dentinu, cementu).

■ Získané defekty tvrdých zubních tkání vznikají až po erupci zubu. Podílí se na nich zevní vlivy a genetické faktory. Zevní vlivy lokální (např. trauma, zánět) nebo systémové (např. onemocnění dítěte, nutriční deficit).

Vývojové defekty

a) poruchy tvorby skloviny

- Může nastat během prenatálního, neonatálního i postnatálního života dítěte.
- Závažnost postižení se odvíjí od doby a intenzity působení
- **Hypoplazie** – povrch skloviny tenký, nerovný, jamky, rýhy, redukuje se tloušťka skloviny. Často u jednoho zubu, patří sem tzv. Turnerův zub (po per.z. dočas. zubu)

Vývojové defekty systémové

- Přenosem vlivů z matky na dítě (syfilis, AIDS, alkoholismus, vysoký příjem F.)
- Onemocnění dítěte – vliv některých léků (cytostatika, tetracyklinová ATB, vysoký příjem fluoridu při vývoji = fluoridové tablety)

Fluoróza

- Různé projevy – bílé, hnědé skvrny, od bílých proužků po hnědé fleky (povrchové)
- Barevně změněné pásy –vývojové linie
- Velmi časté postižení v mírné formě
- Způsobena: expozice vysoké koncent. fluoridů v průběhu vývoje dentice
- Polykání pasty, vysoké dávky F v tbl.

Tetracyklinové zuby

- Tetracykliny – širokospektrá ATB
- Diskolorace mají vztah k době a trvání užívání a vztah k době vývoje zubu
- Neužívat do 12 let věku, těhotné, kojící ženy
- Zabarvení typicky přechází ze žluté do hnědé

Amelogenesis imperfecta

- Vrozená porucha výstavby, zrání skloviny
- Čtyři hlavní typy: hypoplastický

hypomaturační

hypomineralizační

hypomaturačně-

hypoplastický

Hypoplastický typ AI

- Poruccha produkce sklovinné matrix
- Ve sklovině náhodně jamky
- Povrch může být rýhovaný
- Sklovina tvrdá, ale tenší
- Chybí body kontaktu

Hypomaturační typ AI

- Skvrnitá sklovina bílá až žlutohnědá
- Během erupce vrstva skloviny normální
- Po prořezání měkčí, po zatížení žvýkáním se odlamuje
- Na RTG chybí kontrast sklovina x dentin

Hypomineralizační typ AI

- Závažnější než předchozí typ
- Po prořezání sklovina velmi měkká, lze odstranit ostrým předmětem
- Rychlé opotřebování

Hypomaturačně-hypoplastický typ AI

- Je kombinací obou předchozích typů
- Provázen tarodoncií = korunková část zuby prodloužena, kořeny neúměrně krátké, furkace zuby posunuta apikálně, může být komplikací pro endo oš.

b) Poruchy tvorby dentinu

- Příčiny:
- Lokální – trauma, zánět
- Systémové – vliv léků, hypovitaminóza C, hypervitaminóza D,
- Dědičné – vyskytují se jako samostatné poruchy nebo doprovází celkové onem. Patří sem dentinogenesis imperfecta (DI) a dysplázie dentinu (DD)

Dentinogenesis imperfecta

Autosomálně dominantní
dědičnost = 50 %
pravděpodobnost přenosu na
každého potomka

Postihuje obě dentice

Dentinová dysplazie

- Autosomálně dominantní
- Pohledové vyšetření bez PTN
- Zjištění onem na OPG – kořeny zkrácené, obliterované, obvyklá jsou periapikální projasnění (četná) u nekariézních zubů

Získané defekty tvrdých zubních tkání

- Vznikají po prořezání zubu
- Atrice
- Abraze
- Mutilace
- Abfrakce – klínovitý defekt
- Eroze
- Úraz

Atrice

- Fyziologický proces
- Mechanické opotřebování žvýkáním
- Otěrem v místech kontaktu
- Incizálně, okluzálně pomalý proces
- ! Patologická atrice = Bruxismus
– zesílení těchto pochodů,
zatínání zubů, skřípáním zubů

Abraze

- Patologická ztáta skloviny až dentinu
- Způsobené jinými silami než okluzí
- Často zlovyků (kousání tužky, dýmky, u hudebníků hrajících na dechové nástroje

Mutilace

- Mutilace je dle slovníkové definice znetvoření těla nemocí nebo poraněním, popřípadě umělým zásahem.
- Prováděna z náboženských či kosmetických důvodů

Eroze

- Ireverzibilní – nezvratné poškození
- Vznikají častým, přímým působením kyselin
- Patrný lem intaktní skloviny okolo krčku-
protektivní účinek sulkulární tekutiny
- ! Mohou je způsobit i časté užívání léků
obsahující kyselinu acetylsalicylovou
- ! Chronické zvracení (bulimie,
alkoholismus, gastroesofageální reflux)

Abfrakce- klínovitý defekt

- Patologické ztráty zubních tkání
- Gingivální třetina zubu
- Výsledek přetěžování zubů, nejčastěji v místě ohybu zubu
- Špatnou technikou čištění+tvrdý kartáček
- Th: nákusné dlahy, artikulační zábrus, výplň nebo bez Th

Děkuji za pozornost

Použitá literatura

- Houžvičková, L.: Vývojové a získané defekty tvrdých zubních tkání, Bakalářská práce Praha, 2012
- Kovalová, E., Čierny, M.: Orálna hygiena, 2. časť, 1.vyd., Prešov-Zurich 2006

